

Advokatų mokymo sistema ES

Lenkija

Informaciją pateikė Nacionalinė patarėjų teisės klausimais taryba (*Krajowa Izba Radców Prawnych*)
2014 m. balandžio mėn.

Lenkijos NACIONALINĖS ADVOKATŲ MOKYMO SISTEMOS APRAŠAS

1. Profesijos įgijimas

Aukštasis / universitetinis išsilavinimas	TAIP.
Privalomas teisinis išsilavinimas	Taip. Kandidatai privalo turėti bent jau magistro laipsnį.
Reikalavimai asmeniui, siekiančiam tapti visateisiu advokatu:	<ul style="list-style-type: none">• stojamasis egzaminas (kurį rengia valstybė (Teisingumo ministerija)). Egzaminas vyksta vietos advokatūrose, tačiau jos klausimų nerengia; vis dėlto vietos advokatūros atsakymus vertina remdamosi ministerijos pateiktais teisingais atsakymais;• pasirengimo advokato veiklai laikotarpio užbaigimas;• pasibaigus pasirengimo advokato veiklai laikotarpiui laikomas valstybinis egzaminas;• registracija į advokatūrą. <p>Lenkijoje yra dvi advokatų kategorijos: kvalifikuoti advokatai ir patarėjai teisės klausimais.</p>

Visai neseniai patarėjai teisės klausimais dar neturėjo teisės ginti klientų baudžiamosiose bylose, tačiau šis apribojimas nebetaikomas.

Nuo 2015 m. liepos 15 d. kvalifikuotų advokatų ir patarėjų teisės klausimais kompetencija bus suvienodinta. Tiek kvalifikuoti advokatai, tiek patarėjai teisės klausimais turės vienodas teises atstovauti savo klientams visuose teismuose visų rūšių bylose. Tai reiškia, kad jie galės atstovauti Aukščiausiąjame Teisme, Vyriausiąjame administraciniame teisme ir Konstituciniame Tribunole.

Vienintelis skirtumas, kuris išliks ir po 2015 m. liepos 15 d., yra tai, kad patarėjas teisės klausimais gali verstis profesine veikla:

a) individualiai arba

b) sudaręs civilinę ar komercinę partnerystę, kurioje partneriai yra: patarėjai teisės klausimais, advokatai, mokesčių konsultantai, patentų advokatai arba užsienio advokatas, arba

c) dirbdamas pagal darbo sutartį;

kvalifikuotas advokatas gali verstis profesine veikla:

a) individualiai arba

b) sudaręs civilinę ar komercinę partnerystę, kurioje partneriai yra: patarėjai teisės klausimais, advokatai, mokesčių konsultantai, patentų advokatai arba užsienio advokatas.

Kvalifikuotas advokatas negali dirbti pagal darbo sutartį.

Norėdamas tapti advokatu (**kvalifikuotu advokatu** arba **patarėju teisės klausimais**),

	<p>asmuo privalo:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) baigti aukštojo mokslo teisės studijas Lenkijos Respublikoje ir gauti magistro kvalifikacinį laipsnį arba baigti aukštojo mokslo teisės studijas užsienyje, jeigu baigus tokias studijas gautas diplomą pripažįstamas Lenkijos Respublikoje; 2) turėti visas piliečio teises; 3) turėti visišką teisinį veiksnumą; 4) būti nepriekaištingos reputacijos, o atsižvelgiant į ankstesnį elgesį turi būti daroma prielaida, kad asmuo tinkamai versis advokato profesine veikla; 5) baigti Lenkijoje rengiamus pirminio mokymo kursus ir išlaikyti patarėjo teisės klausimais arba advokato kvalifikacinį egzaminą. 	
<p>Alternatyvūs būdai tapti advokatu</p>	<p>TAIP.</p> <p>Kitų profesijų atstovai gali tapti advokatais, jeigu jie yra socialinių mokslų daktarai, teisės profesoriai ar advokato padėjėjai (žr. toliau pateiktą išsamesnę informaciją apie pasirengimo advokato veiklai laikotarpį).</p>	
<p><i>2. Mokymas pasirengimo advokato veiklai laikotarpiu</i></p>		
<p>Ar yra nustatytas pasirengimo advokato veiklai laikotarpis?</p>	<p>TAIP</p>	<p>Teisinis pagrindas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Patarėjų teisės klausimais įstatymo (Ustawa o Radcach Prawnych) 32 straipsnis; • Advokatūros įstatymas (Ustawa Prawo o adwokaturze).
<p>Ar šis laikotarpis privalomas?</p>	<p>TAIP, tačiau</p>	<p>Nustatyta trukmė: 3 metai.</p>

	<p>jis privalomas ne visų kategorijų kandidatam s.</p>	<p>Diplomuoti teisininkai, kurie neprivalo dalyvauti pirminio mokymo kursuose ir laikyti baigiamojo egzamino, kad įgytų kvalifikuoto advokato arba patarėjo teisės klausimais profesiją:</p> <ul style="list-style-type: none"> – socialinių mokslų habilituoti daktarai ir teisės profesoriai; – teisėjais, prokurorais arba notarais dirbantys asmenys; – asmenys, kurie i) išlaikė baigiamąjį egzaminą, suteikiantį jiems teisę dirbti teisėjais, arba ii) socialinių mokslų daktaro laipsnį turintys asmenys, kurie per pastaruosius 5 metus ne mažiau kaip 3 metus ėjo žemesnes pareigas teisingumą vykdančioje įstaigoje arba advokatų kontorose dirbo advokato padėjėjais. <p>Diplomuoti teisininkai neprivalo dalyvauti pirminio mokymo kursuose, tačiau vis tiek turi išlaikyti baigiamąjį egzaminą (advokato kvalifikacinį egzaminą):</p> <ul style="list-style-type: none"> – asmenys, kurie ne trumpiau kaip 5 metus: <ul style="list-style-type: none"> a) per paskutinių 8 metų laikotarpį iki advokato egzamino ėjo žemesnes pareigas teisingumą vykdančioje įstaigoje; b) per paskutinius 10 metų iki advokato egzamino advokatų kontorose pagal darbo arba civilinę sutartį dirbo darbą, kuriam reikia teisinių žinių ir
--	--	--

		<p>kuris buvo tiesiogiai susijęs su teisinės pagalbos teikimu klientams;</p> <p>c) per paskutinius 10 metų iki advokato egzamino viešojo administravimo įstaigose dirbo darbą, kuriam reikia teisinių žinių ir kuris buvo tiesiogiai susijęs su teisinės pagalbos teikimu šioms įstaigoms.</p> <p>Asmenys, kurie sėkmingai išlaikė baigiamąjį teisėjo, prokuroro arba notaro egzaminą.</p>
Už pasirengimo advokato veiklai mokymą atsakingų institucijų rūšys	Advokatūra (mokymus rengia patarėjų teisės klausimais asociacijos ir advokatūros).	
Pasirengimo advokato veiklai mokymo forma	Praktika, kuriai vadovauja patarėjų teisės klausimais asociacija ir advokatūra.	
Stojamasis egzaminas / patikrinimas prieš pasirengimo advokato veiklai laikotarpį:	TAIP	<ul style="list-style-type: none"> • diplomo patikrinimas ir (arba) patvirtinimas; • stojamasis egzaminas.
Pasirengimo advokato veiklai laikotarpiu taikoma parengta mokymo programa	TAIP	<p>Pagrindinės aptariamoms temos:</p> <p>deontologijos taisyklės, civilinė teisė, civilinis procesas, baudžiamoji teisė, baudžiamasis procesas, administracinė teisė, administracinis procesas, darbo teisė, ES teisė, mokesčių teisė, socialinės apsaugos teisė, šeimos teisė, įmonių teisė, bankroto teisė, intelektinės nuosavybės teisė.</p>
Specialūs reikalavimai, susiję su ES teisės ir kalbų mokymu	TAIP	ES teisės mokymo kursai yra kvalifikuotų advokatų ir patarėjų teisės klausimais mokymo ar pasirengimo advokato veiklai laikotarpio

		<p>sudedamoji dalis, tačiau nėra jokios oficialios mokymo programos. Paprastai advokatams suteikiamas procesinės teisės ir ES institucijų teisės mokymas, o materialinės teisės mokymas suteikiamas retai.</p> <p>Kvalifikuoti advokatai ir patarėjai teisės klausimais nėra įpareigoti dalyvauti kokiuose nors kalbų kursuose.</p>
Pasirengimo advokato veiklai laikotarpis skirstomas į keletą etapų	TAIP	<p>Skirtingais laikotarpiais aptariamos įvairios teisės sritys.</p> <p>Kiekvienai teisės šakai, į kurią gilinamasi praktikos metu, taikomi skirtingi praktikos atlikimo terminai – nuo 3 savaičių iki 6 mėnesių.</p> <p>Teorinėse pamokose per konkretų praktikos laikotarpį daugiausia dėmesio skiriama šioms temoms (pvz., pirmaisiais metais: civilinei teisei, civiliniam procesui ir darbo teisei).</p>
Pasibaigusio pasirengimo advokato veiklai laikotarpio vertinimas / egzaminas:	TAIP	<ul style="list-style-type: none"> • egzaminai raštu; • mokytojai parengia pranešimus, kuriuose aptaria per praktiką vykdytą veiklą (mokytojas pateikia išsamią savo nuomonę apie praktikanto pažangą tobulinant įvairius profesinius įgūdžius atitinkamais metais).
<i>3. Tęstinio mokymo sistema</i>		
Tęstinio mokymo ir specializuoto mokymo diferenciacija		NE.
Su tęstiniu mokymu susijusios pareigos	TAIP	<p>Su privalomu mokymu susijusios pareigos, kaip nurodyta Nacionalinių patarėjų teisės klausimais rūmų ir Aukščiausiosios advokatų tarybos vidaus taisyklėse.</p>

		<p>Profesinę advokatūros asociaciją sudaro 24 advokatų rūmai. Aukščiausioji advokatūros taryba yra nacionalinė savarankiška advokatų (kvalifikuotų advokatų ir advokatų padėjėjų) įstaiga.</p> <p>Kiekviena organizacija administruoja savo nariams skirtą tęstinį mokymą. Todėl patarėjų teisės klausimais asociacija ir advokatūra atsako už tęstinį advokatų ir patarėjų teisės klausimais mokymą.</p> <p>Nacionaliniai rūmai yra atsakingi už patarėjų teisės klausimais mokymą, o Aukščiausioji advokatūros taryba – už kvalifikuotų advokatų mokymą.</p> <p>Teisinis pagrindas:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Patarėjų teisės klausimais įstatymo 41 straipsnis; – Patarėjų teisės klausimais profesinio elgesio kodekso 23 straipsnis; – Nacionalinės patarėjų teisės klausimais tarybos 2008 m. birželio 6 d. rezoliucija Nr. 30/B/VII/2008; – Advokatūros įstatymo 3 straipsnio 4 dalis; – Advokatų profesinio elgesio kodekso 8 straipsnis; – Nacionalinės advokatų tarybos 2011 m. lapkričio 19 d. rezoliucija 57/2011; – 2006 m. kovo 25 d. deklaracija dėl tęstinio mokymo.
<p>Su specializuotu mokymu susijusios pareigos</p>	<p>NE</p>	<p>Specializuotas mokymas neminimas nei įstatyme, nei vidaus taisyklėse.</p>
<p>Su užsienio kalbų mokymusi susijusios pareigos</p>		<p>Nenustatyta jokių pareigų.</p>

<p>Pareigos, susijusios su ES teisės turiniu atsižvelgiant į tęstinį / specializuotą mokymą.</p>	<p>Nenustatyta jokių pareigų.</p>	
<p><i>4. Akreditavimo sistemos ir mokymo paslaugų teikėjai</i></p>		
<p>Akreditacijos galimybė</p>	<p>Netaikoma.</p>	
<p>Mokymo paslaugų teikėjų, rengiančių akredituotą tęstinio mokymo veiklą, skaičius</p>	<p>Daugiau nei 50.</p>	
<p>Mokymo paslaugų teikėjų, rengiančių akredituotą tęstinio mokymo veiklą, rūšys:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • advokatūra; • neakredituoti privatūs komerciniai mokymo paslaugų teikėjai; • neakredituoti privatūs arba viešieji ne pelno mokymo paslaugų teikėjai (įskaitant universitetus). 	
<p>Veikla ir metodai</p>		
<p>Su tęstiniu arba specializuotu mokymu susijusias pareigas atitinkančios mokymo veiklos rūšys:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dalyvavimas individualiose mokymo sesijose; • e. mokymosi modulių užbaigimas; • dalyvavimas mokymo konferencijose; • dalyvavimas mokymo veikloje kaip instruktoriui ar mokytojui; • straipsnių rašymas ir (arba) publikacijos. 	<p>Dalyvavimas kitoje valstybėje narėje vykdomoje mokymo veikloje:</p> <p>taip, su tęstiniu mokymu susijusios pareigos gali būti įvykdomos dalyvaujant kitoje valstybėje narėje vykstančioje mokymo veikloje.</p>

5. Mokymo veiklos priežiūra

<p>Organizacijos, padedančios vykdyti tęstinio mokymo veiklos priežiūrą</p>	<p>TAIP</p>	<p>Advokatūra. Vietos patarėjų teisės klausimais asociacijos, atsakingos už patarėjų teisės klausimais mokymo veiklos priežiūrą, ir vietos advokatūros, atsakingos už kvalifikuotų advokatų mokymo veiklos priežiūrą.</p>
<p>Priežiūros procesas</p>	<p>Priežiūra yra susijusi su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mokymo programa; • mokymus rengiančia įstaiga; • tuo, ar veikla visiškai arba iš esmės yra skirta advokatams ir padeda tobulinti advokato profesinius gebėjimus. 	

6. Nacionalinė mokymo sistemos reforma

Neseniai (2011–2012 m.) atlikta nacionalinės mokymo sistemos reforma, kurios tikslas – pritaikyti mokymo reikalavimus prie esamų poreikių.

Šiuo metu praktikantams suteikiama daugiau praktinių ir mažiau teorinių mokymų.

Mokymo kursuose dažniau taikomos interaktyvios priemonės (diskusijos, atvejų tyrimai, imitaciniai teismo posėdžiai). Daugiau dėmesio skiriama ES teisei, mokesčių teisei, naujoms technologijoms ir teisinių paslaugų rinkodarai.

Šaltinis: Europos advokatūrų ir teisininkų draugijų tarybos (CCBE) ir Europos viešojo administravimo instituto (EVAI) įgyvendintas Europos teisėjų mokymo bandomasis projektas „2 dalis. Advokatams skirta ES teisės mokymo būklės tyrimas“.